

РЕШЕНИЕ

№ 55

гр. София, 11.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-3, в публично заседание на дванадесети декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Венета Цветкова

при участието на секретаря Румяна Люб. Аврамова
като разгледа докладваното от Венета Цветкова Търговско дело № 20221100900871 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба, подадена от „Л. БГ“ ООД срещу „А.А.П.“ ЕООД и Б. Й. И. за признаване за установено по отношение на ищеца, че ответниците дължат солидарно сумата от 1 352 000 лева – част от вземане по запис на заповед от 23.12.2019 година с издател А.А.П. ЕООД и авалист Б. Й. И., ведно със законната лихва от 16.11.2021 година /датата на подаване на заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 ГПК/, за които вземания е издадена заповед за незабавно изпълнение по реда на чл. 417 ГПК по гр.д. № 65400/2021 година на Софийски районен съд, 62 състав, в което производство са постъпили в срок възражения от двамата длъжници и в изпълнение указанията на съда, ищецът е предявил настоящите субективно съединени искове.

Ищецът твърди, че на 23.12.2019 г. ответникът „А.А.П.“ ЕООД е издал в негова полза запис на заповед, с който безусловно се е задължил да му заплати сумата от 2 352 000 лв., с уговорен падеж на 09.01.2020 година. Посочва, че записът на заповед е авалиран от ответника Б. Й. И. и е предявен за плащане на датата на падежа – 09.01.2020 година.

Твърди, че поради липса на плащане от който и да е длъжниците на падежа, е подал заявление и съдът е издал заповед за незабавно изпълнение срещу тях за част от вземането по процесната ценна книга и претендира изпълнение на това задължение.

Във връзка с възраженията на ответниците, в допълнителната искова молба ищецът поддържа, че длъжниците по записа са индивидуализирани в достатъчна степен, че документът съдържа всички задължителни реквизити, поради което е действителен, както и

авалът. Сочи, че лицето Б. И. е подписал ценната книга в качеството на законен представител на юридическото лице - издател и в лично качество като авалист. Възражава и да е налице неяснота и нарушение на императивно установен реквизит относно мястото на издаване или падежа по 33, като твърди и записът да е предявен за плащане и на двамата длъжници /което е удостоверено с подписа на И./. Заявява и че е налице основно правоотношение между страните, във връзка с което е издаден заповед, а именно- за обезпечение на вземания на ищеца по облигационно правоотношение по договор за доставка на материали на цена от 2 352 000 лева, заплатена от него авансово на трето за спора търговско дружество- А.А. ЕООД, чийто едноличен собственик на капитала и управител е Б. И..

Претендира законните последици, вкл. разноските, сторени в настоящото и заповедното производства.

Ответникът А.А.П. ЕООД оспорва предявения иск. Твърди, че записът на заповед не му е предявен, както и че е антидатиран в частта относно отразената дата на предявяване за плащане. Счита издаденият запис на заповед за нищожен поради липса на индивидуализирани и съществуващи субекти на правото, посочени в ценната книга като издател и авалист, като оспорва да е издател по него с оглед индивидуализацията чрез ЕИК и наименование в същия. Същото твърди и по отношение на физическото лице, чийто посочен в записа номер на лична карта не съществува.

Оспорва записът да съдържа всички изискуеми от закона реквизити, поради което го намира за недействителен. Оспорва и истинността на документа, като сочи, че подписите от името на Б. И. върху ценната книга, не са положени от това лице. Възражава между страните да са налице каузални правоотношения, които да са станали причина за издаване на записа на заповед, като оспорва от името на юридическото лице да е изразена воля за задължаване по него. Наличието на облигационни отношения между ищеца и трето на спора юридическо лице намира за неотносими към предмета на доказване. На следващо място, оспорва и фактически да е получил посочената в записа на заповед сума или равностойна услуга/стока. Счита предявените иски са злоупотреба с право от страна на ищеца, тъй като липсва съгласие за задължаване по записа на заповед и основание за това.

Ответникът Б. И. оспорва исковите по идентични съображения. В допълнение сочи, че и авалът е недействителен, тъй като не е спазена предписаната от закона форма за поемане на задължението, както и поради липсата на отразена дата /препятстващо преценка дали е извършен преди или след възникване на задължението на издателя обстоятелство/. Счита, че единствен резултат от предявените иски би било неоснователно обогатяване на ищцовата страна, тъй като българското право не познава абсолютно абстрактните сделки.

И двамата ответници оспорват да са били налице облигационни отношения между тях и ищеца, вкл. поето задължение за поръчителство по друг договор и във връзка със задължения на трети лица. Оспорват твърденията на ищеца, че е налице връзка между договора, сключен между ищеца и А.А. ЕООД и издадения запис на заповед. В обобщение, поддържат липсата на основание, кауза за поемане на задължението по ценната книга, като

допълнение сочат, че поради липсата на идентитет между страните по т.нар. каузално правоотношение и менителничното – погасяване на вземанията по едното нямат отношение към дължимостта на вземанията по другото. Отделно намират и че не съществува договор за поръчителство или друг такъв, във връзка с който да е поето менителничното задължение. Евентуално възразяват и към датата на издаване на ценната книга да е доказана изискуемост на вземанията по каузални правоотношения, което би отрекло обезпечителния характер на ценната книга. Допълнително намират и че в представения от ищеца договор за доставка на материали не е предвидено връщане на цялата сума по него, поради което и такова плащане не е дължимо по каузалната сделка, а съответно – и по абстрактната.

При така заявените от ищеца обстоятелства съдът намира, че е сезиран със субективно съединение установителни искове с правна квалификация **чл.422 ГПК, вр. чл. 538 ТЗ и чл. 485, ал. 1 ТЗ.**

По така предявените искове и при съобразяване възприетото в т. 17 от ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 4/2013 година на Върховният касационен съд на Република България, Общо събрание на Гражданска и Търговска колегии, ищецът следва да докаже следните факти: 1) наличието на валидно издаден от „А.А.П.” ЕООД заповед за сумата от 2 352 000 лв., в писмена форма и съдържащ всички законово изискуеми реквизити; 2) че записът на заповед е авалиран от ответника Б. Й. И.; 3) че записът на заповед обезпечава вземане по конкретното, посочено от ищеца каузално правоотношение между страните и неговото съдържание, вкл. че изискуемостта на кореспондиращо задължение по каузалното правоотношение е изискуемо към същия момент като задължението по ценната книга, в случай на заявени правопогасяващи или правоизключващи възражения на ответниците по каузалното правоотношение, относими към погасяване на вземането по процесния запис на заповед /за които тежест носят ответниците/.

Съдът, като взе предвид доводите на страните и въз основа на събраните по делото доказателства, приема следното от фактическа и правна страна:

Видно от изготвения служебно препис от писмените доказателства, съдържащи се в преписката по ч. гр. дело № 65400/2021 г. на Софийски районен съд, 62 състав /заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК, копие от запис на заповед от 23.12.2019г. и заповед по чл. 417 ГПК/, срещу „А.А.П.” ЕООД и Б. Й. И. и в полза на „Л. БГ” ООД е издадена заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист за сумата от 1 352 000 лв. – дължима сума по запис на заповед от дата 23.12.2019г., ведно със законната лихва за периода 16.11.2021г. до изплащане на задължението и сумите от 27 040 лева – държавна такса и адвокатско възнаграждение в размер на 18 060 лева– разноски по заповедното производство.

Във връзка с твърденията от ищеца каузални правоотношения по делото е представен договор за проектиране и изпълнение от 23.12.2019 година между ищеца и трето по делото лице – Министерство на отбраната, от който се установяват облигационни отношения след

проведена обществена поръчка - по договор за изработка, по който ищецът в качеството на изпълнител се е задължил да изготви проекти и изпълни СМР по договора при обща стойност на последния до 4 998 906,00 лева с ДДС, платима авансово. Представен е и договор от 23.12.2019 година между Л. БГ ООД, ЕИК: 1**** – като възложител и А.А. ЕООД – изпълнител, съгласно който последното юридическо лице се е задължило да достави материали във връзка с изпълнение по договор за обществена поръчка с предмет „Проектиране и изграждане на обект „Ремонт на сгради във ВР 1348 за настаняване наличен състав от в.ф. 2258“ с Министерство на отбраната на Република България, при договорено възнаграждение по договора от 2 352 000 лева с ДДС, дължимо авансово. За посочената сума са представени и издадена на 27.12.2019 година фактура с посочено основание – авансово плащане по цитирания договор и платежно нареждане за същата сума, наредена за превод към ищеца на 30.12.2019 година.

В писмо от 26.10.2022 година на НАП е посочено, че в ИС на НАП, за период м. 12.2019 г. - м. 09.2022 г. няма данни за издадени фактури за покупки/продажби между Л. БГ ООД с БУЛСТАТ 1**** и А.А.П. ЕООД с БУЛСТАТ ****.

Ищецът е отправил изявление за разваляне на договора с третото лице А.А. ЕООД от 23.12.2019 година с представеното по делото писмо и на основание чл. 87, ал. 3 ЗЗД - поради виновно неизпълнение задълженията на А.А. ЕООД и безполезност на изпълнението /междувременно завършване на обекта/, като е отправил и покана за връщане на авансово заплатената цена, в 7-дневен срок. Представено е удостоверение, с оглед установяване на факта, че имейлът, съдържащ цитираната покана е отворен и адресатът му се е запознал със съдържанието на 09.09.2022 година.

От заключението на вещото лице по приетата съдебно-счетоводна експертиза, което съдът кредитира като мотивирано и пълно, изготвено в обхвата на специални знания на вещото лице и след анализ на приложените по делото документи се установява, че сумата по фактура № 0000000118 от 27.12.2019 г. с доставчик „А.А.“ ЕООД и получател „Л. БГ“ ООД, с основание - 100% авансово плащане по договор от 23.12.2019 година, е заплатена от „Л. БГ“ ООД на „А.А.“ ЕООД на 30.12.2019 г. и е постъпила по сметка на „А.А.“ ЕООД в „Първа Инвестиционна Банка“ АД. С получените парични средства в размер на 2 352 000,00 лева „А.А.“ ЕООД е извършил плащания към „С.*****“ ЕООД по фактура 2018000045 от 30.12.2019 г.; към „А.Е.“ ЕООД - с основание „заем“; изтеглени са пари на каса от Б. Й. И.; извършен е превод към „И.Б.“ ЕООД по фактура 00000010008 от 30.12.2019г.

При извършената от вещото лице проверка в счетоводствата на „Л. БГ“ ООД и „А.А.П.“ ЕООД се установява, че за периода от м.12.2019 г. до м.09.2022 г. между страните не са издавани фактури, първични и/или други счетоводни документи, като нито по партидата на „Л. БГ“ ООД, нито по тази на „А.А.П.“ ЕООД при НАП се констатира в същия период да са включени фактури за покупки/продажби в дневниците по ЗДДС. Вещото лице сочи и че не е установило никакви счетоводни записи при двете дружества, показващи наличие на търговски отношения между търговските дружества „Л. БГ“ ООД и „А.А.П.“ ЕООД, както и в счетоводните записи на Л. БГ ООД не се установява отразено задължение

на „А.А.П.“ ЕООД към ищеца за сумата, посочена в запис на заповед.

Заключението на вещото лице по приетата съдебно-почеркова експертиза, съдът кредита като мотивирано и пълно, изготвено в обхвата на специални знания на вещото лице. Същевременно и в зала, вещото лице изрично уточнява, че изследването е върху представено копие от документ и всички изводи се отнасят по отношение на него, но са неотнормими към оригинала на документа, тъй като такъв не е изследван. При тези уточнения се установява, че подписите в съответните графи за „Издател“, „Авалист“ и за „Предявяване“ в представеното по делото **копие** на запис на заповед от 23.12.2019г., за сумата от 2 352 000 лв. /два милиона триста петдесет и две хиляди лв./ са копия на подписи, които в оригиналния им вид са положени от Б. Й. И.. Вещото лице поддържа и че ръкописният текст „Б. Й. И.“ под подписа за „Издател“ в ценната книга е копие на ръкописен текст, който в оригиналния вид е написан от Б. Й. И., както и по отношение на изписване на датата „09.01.2020г.“. Вещото лице е категорично, че времето на полагане на подписите не може да бъде установено без изследване на оригинала на документа, но дори и при наличието му - не е възможно да се установи каква е поредността на полагане на подписа за „Издател“, ръкописно изписаните имена, датата на предявяване и отпечатване на текстовете. Според вещото лице, трите подписа в процесния запис на заповед и ръкописно изписаните три имена са изпълнени от едно и също лице - Б. Й. И..

По редовността на ефекта от външна страна:

Доколкото в хода на делото е установено, че оригиналът на процесния запис на заповед липсва в преписката по заповедното производство и е започнала процедура по чл. 94 ПАС, не са били налице основания за приложение санкционните последици по чл. 183, ал. 1, изр. второ от ГПК по отношение на представения и заверен по реда на чл. 32 ЗАДв. препис от документа.

Записът на заповед е самостоятелна правна сделка от категорията на абстрактните, при която основаниято за плащане не е елемент от съдържанието ѝ и условие за нейната действителност, поради което сумата по него се дължи независимо от наличието на каузална сделка. В този връзка са дадени задължителни за съда указанията в т. 17 от Тълкувателно решение от 18.06.2014 г., постановено по тълк. дело № 4/2013 г. по описа на ОСГТК на ВКС.

От външна страна и доколкото записът на заповед е формална сделка, за да е действителна, следва да бъде сключена в писмена форма и да съдържа всички изискуеми от закона реквизити, визирани в разпоредбата на чл. 535 ТЗ.

В конкретния случай, представеното заверено копие обективира редовен от външна страна и съответно – действителен запис на заповед, тъй като съдържа всички реквизити, предвидени в нормите на чл. 535 - чл. 536 ТЗ. В текста на документа се съдържа наименованието "запис на заповед", както и изявление на издателя на ценната книга, че обещава безусловно да плати определена сума пари на поемателя - ищец. В записа на заповед са посочени дата и място на издаването му, като по отношение на мястото на

плащане е приложима нормата на чл. 540, ал. 2 ТЗ. Падежът е определен на определен ден. Записът на заповед е предявен за плащане на физическото лице на 09.01.2020 година.

Върху самата ценна книга е обективирано и изявление, под което има положен подпис от физическото лице Б. Й. И., с което то заявява, че авалира записа на заповед. Следователно този ответник е поел задължение за менителнично поръчителство, като се установява, че са спазени всички изисквания за действителност на авала, предвидени в чл. 484, ал. 1 ТЗ и на основание чл. 513, ал. 1 ТЗ авалистът отговаря солидарно с издателя за изпълнение на паричното задължение по менителничния ефект.

Абсолютните възражения срещу действителността на ефекта, направени от страна на ответника, са неоснователни.

На първо място, доказването на неавтентичността на документа, по отношение на положените от името на Б. И. подписи не е успешно проведено. Доколкото вещото лице е извършило проверка именно върху представения по делото препис /поради липса на оригинала/, който е приет като доказателство по делото, съдът кредитира категоричните изводи, че всички съдържащи се в ценната книга и копирани подписи принадлежат на посоченото за автор лице. Не съществува неяснота относно качеството, в което записът е подписан от издателя, нито пък съществува неяснота относно неговите индивидуализиращи данни, тъй като макар да има допусната грешка чрез изписване на „1“ в повече в ЕИК на юридическото лице, неговото наименование /което е уникално по арг. от чл. 7, ал. 1, т. 1 ТЗ, вр. чл. 21, т. 7 ЗТРРЮЛНЦ/ и *седалище* и адрес на управление, както и правноорганизационна форма и законният му представител не оставят съмнение относно това кой е издателят на ценната книга. А посочване на ЕИК/Булстат не е сред задължителните реквизити по чл. 535 ТЗ. По отношение на физическото лице – съдът намира за достатъчни и несъмнено индивидуализиращи лицето белези – три имена и ЕГН, в които не се твърди да има грешка или неточност, от която да възникне съмнение относно това кой е поръчител по менителничния ефект. При горните мотиви, не представлява задължителен реквизит на записа на заповед и посочване на номера и датата на издаване на личната карта, предвид нормата на чл. 535 от ТЗ, поради което възражението на ответника, че в текста на ценната книга е вписана грешен номер на личната карта на авалиста е без значение за действителността на менителничния ефект /решение № 17/16.02.2015 г. по т.д. № 116/2014 г. на ВКС, II т.о./.

Ясно е посочено мястото на издаване, а по отношение на мястото за плащане от правилото на чл. 536, ал. 1 ТЗ е допуснато изключение за този реквизит. Съответно - неговата липса не води до нищожност на записа на заповед и се замества чрез презумпцията на чл. 536, ал. 3 ТЗ.

Дори да се приеме, че под „място на издаване“ и „място на плащане“ законодателят е имал предвид същите да съдържат индивидуализация по конкретен адрес или „място“ в тесния смисъл на думата, то отново не се открива порок в представеното копие от ценната книга, тъй като отново е приложима заместващата норма на чл. 536, ал. 4 ТЗ, а до името на издателя /който ясно е посочен, че е юридическото лице/ ясно е посочен конкретен адрес и

населено място.

Възраженията, свързани с предявяването на записа на заповед на авалиста, както и за антидатиране на същия в тази част, са неоснователни /а второто – и недоказано/. Неотносимо към действителността на записа на заповед и към предмета на спора, тъй като падежът е уговорен на определен ден, когато настъпва и изискуемостта на вземането и не съществува задължение за предявяване на записа, нито пък необходимост от покана за доброволно изпълнение/Решение № 246/15.01.2015, т.д.№ 2879/2013, I Т.О./, е релевираното в тази връзка възражение от страна на ответника.

Следователно, всички абсолютни възражения на ответника са неоснователни.

По твърденията за каузално правоотношение:

Ищецът в исковата молба не е въвел твърдения във връзка със свързаните с ценната книга каузални правоотношения. Ответникът прави общо възражение за липса на каузална сделка зад записа на заповед в отговора на исковата молба.

Според възприетото в мотивната част на т. 17 от Тълкувателно решение № 4/2013 година на ОСГТК на ВКС, записът на заповед е ценна книга, материализираща права и доказателство за вземането. Вземането по запис на заповед произтича от абстрактна сделка, на която основанието е извън съдържанието на документа. При редовен от външна страна менителничен ефект и направено общо оспорване на вземането от ответника, ищецът не е длъжен да сочи основание на поетото от издателя задължение за плащане и да доказва възникването и съществуването на вземане по каузално правоотношение между него като поемател и длъжника - издател по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед. Според тълкувателното решение, само при доказана връзка между записа на заповед и конкретно каузално правоотношение, съдът разглежда заявените от длъжника релативни възражения, относими към погасяване на вземането по издадения запис на заповед. С въвеждането на твърдения или възражения от поемателя или от издателя за наличието на каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден редовният запис на заповед, се разкрива основанието на поетото задължение за плащане или обезпечителния характер на ценната книга. В тази хипотеза, както бе посочено и по-горе, в производството по чл. 422 ГПК на изследване подлежи и каузалното правоотношение доколкото възраженията, основани на това правоотношение, биха имали за последица погасяване на вземането по записа на заповед срещу издателя, но същото не става предмет на делото.

От друга страна, съдът не следи служебно дали съществува подобно каузално вземане, а изследва този въпрос само при възражение на длъжника. При липса на възражение съществуването на каузално вземане в същия размер се предполага от самия менителничен документ и в тази хипотеза друго доказване кредиторът не е необходимо да провежда, дори и той да е посочил по делото причината за издаване на записа.

В конкретната хипотеза - в исковата молба за единствен източник на вземането е посочена ценната книга, а ответниците са направили само общо оспорване за липса на кауза

на запис на заповед. Предвид това и с оглед на изложеното по-горе, ищецът е освободен от задължението да проведе доказване на посочените каузални правоотношения, още повече, че ответникът не свързва с тях свои правоизключващи или правопогасяващи вземането по запис на заповед възражения, произтичащи от посочените от ищеца каузални правоотношения.

Ето защо, без значение за изхода на делото остава непроведеното докрай пълно и главно доказване относно фактите, свързани с установяване на вземанията по договорите за изработка, вкл. този с третото на спора лице и тяхната изискуемост, наличието на връзка между тях и ценната книга, наличието или на сключен договор за поръчителство или друго, от който да се установи постигнатото съгласие за задължаване изпълнението на трето лице.

В горния смисъл са изложени и мотивите в постановеното по реда на чл. 290 ГПК Решение № 17 от 16.02.2015 година на ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, ТК, Второ ТО, по т. д. № 116/2014 година, които настоящият състав споделя.

В заключение, редовният запис на заповед сочи на съществуване на вземането, а предвид настъпилия падеж - то е изискуемо и подлежи на изпълнение. Щом ответниците - длъжници се защитават срещу иска с абсолютни възражения и с общо оспорване на вземането, при заявена липса на кауза на абстрактната сделка, без да противопоставят конкретни лични възражения срещу съществуването му, ищецът - кредитор не е бил длъжен да сочи и да доказва възникването и съществуването на каузално правоотношение между него и издателя, по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед.

Предвид изложеното, съдът намира предявения иск за основателен. В случая, предмет на спора е дължимостта на вземане в по-малък обем от това, за което ценната книга е издадена, но правният субект, който е носител на вземането, породено от издадената ценна книга е свободен да избере в какъв обем да потърси защита на своето право и в какъв обем е недоволен то.

По разноските.

Право на разноски при този изход от спора има ищецът, като следва да му се присъдят сторените в настоящото производство разноски от 45 300 лева за вещо лице, държавна такса и адвокат. Доколкото минималния размер на адв. възнаграждение, изчислен по Наредба № 1/2004 г., в редакцията към датата на договора за правна защита и процесуално представителства възлиза на 30 060 лв. с ДДС, то заплатеното в размер на 18060 лв., не се явява прекомерно и релевираното в този смисъл възражение от ответника се преценява като неоснователно.

Съобразно разрешението, дадено с ТР № 3/2014 г. на ОСГТК на ВКС (т. 12), съдът следва да се произнесе с осъдителен диспозитив по дължимостта на разноските в заповедното производство. Предвид изхода от спора, последните се явяват дължими от ответника като размерът им не следва да бъде редуциран. Възнаграждението за адвокат в заповедното производство, определено по реда на чл. 7, ал. 2, т. 5, вр. ал. 7 от НМРАВ /ред. ДВ. бр.68 от 31 юли 2020г./ е именно в заплатения и доказан размер от 18060 лева с ДДС. Общо за заповедното производство са дължими 45 100 лева.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, на основание чл.422 ГПК, вр. чл. 538 ТЗ и чл. 485, ал. 1 ТЗ, че „А.А.П.“ ЕООД, ЕИК **** и Б. Й. И., ЕГН: ***** дължат солидарно на „Л. БГ ООД, ЕИК 1**** сумата от 1 352 000 лева - главница по запис на заповед от 23.12.2019 г., издаден от „А.А.П.“ ЕООД, ЕИК **** и авалиран от Б. Й. И., ЕГН: *****, ведно със законната лихва върху тази сума от 16.11.2021 г. до окончателното ѝ плащане, за която сума е издадена заповед по чл. 417 ГПК по гр.д. № 65400/2021 г. на СРС, 62 състав.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, „А.А.П.“ ЕООД, ЕИК **** и Б. Й. И., ЕГН: ***** да заплатят на „Л. БГ ООД, ЕИК 1**** сумата от 90 400 лв. - разноси, сторени в заповедното производство и сторените в настоящото производство разноси - за държавна такса, адвокатско възнаграждение с ДДС и вещо лице.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____